

Blandet utgave av Dewey. Presentasjon av en pilotundersøkelse

av Ingebjørg Rype och
Magdalena Svanberg

Ingebjørg Rype arbeider ved Nasjonalbiblioteket i Norge, bl.a. med utredningsoppgaver i forbindelse med en eventuell overgang til en norsk versjon av WebDewey.

Magdalena Svanberg, arbeider ved Kungl. biblioteket, Sveriges nasjonalbibliotek, og utredet i 2006 spørsmålet om en svensk overgang til Dewey.

A mixed edition of Dewey: Presentation of a pilot study

In this article the results of a pilot study on the feasibility of a mixed edition of Dewey Decimal Classification (DDC) as a classifier's tool are reported. A mixed translation uses existing DDC data in the vernacular plus additional data from the English-language full edition of the DDC to form a single mixed edition. The pilot study was conducted in Norway, by the National Library in cooperation with OCLC and the National Library of Sweden. The implications of the study in Norway and Sweden are also discussed, and short background information is given.

I denne artikkelen presenteres modeller for en blandet utgave av Dewey, dvs. en utgave der innhold på flere språk til sammen danner en enhet, samt resultatene fra en pilotundersøkelse som ble gjennomført i Norge sommeren 2008. Ettersom idéen opprinnelig kom fra Sverige og har sin bakgrunn i situasjonen på klassifikasjonsområdet der, tar artikkelen sitt utgangspunkt i svenske forhold.

Sverige går sine egne veier

Allerede tidlig på 1900-tallet valgte Sverige å

utvikle et eget nasjonalt klassifikasjonssystem. Bakgrunnen var både et ønske om å lage et system tilpasset Sverige og svenske forhold og å unngå de lange, numeriske kodene i Dewey Decimal Classification (DDC). *Klassifikasjonssystem för svenska bibliotek* (til vanlig kalt SAB-systemet etter utgiveren, Sveriges allmänna biblioteksforening) kom første gang ut i 1921. Det ble tatt i bruk av alle folke- og skolebibliotek samt de fleste fag- og forskningsbibliotek. Spørsmålet om å ta i bruk et internasjonalt system har vært diskutert av og til, men i all hovedsak har ikke SAB-systemets stilling i Sverige vært truet.

Internasjonalisering og rasjonalisering

Imidlertid har det skjedd mye siden beslutningen om å utvikle et eget klassifikasjonssystem ble tatt. Katalogisering og klassifikasjon preges stadig mer av internasjonalt samarbeid. Ved å bruke de samme standardene trengs det bare å katalogisere og klassifisere samme verk én gang. Katalogposten kan siden brukes av alle andre bibliotek over hele verden. Sverige har tatt i bruk internasjonale standarder for deskriptiv katalogisering og emneord, men bruker fortsatt sitt eget klassifikasjonssystem. En overgang til Dewey vil innebære et samarbeid også når det gjelder klassifikasjon. Det

har også vokst fram en misnøye med SAB-systemet. Mange bibliotek, særlig forskningsbibliotek, oppfatter systemet som utilstrekkelig og foreldet. Det er vanskelig for et lite land å holde ved like et eget klassifikasjonssystem.

Er Dewey noe for Sverige?

På bakgrunn av dette utførte Kungl. biblioteket i 2006 en forstudie av hva en overgang til Dewey ville innebære for svenske bibliotek, særlig for forskningsbibliotekene. Forstudien viste at mye taler for en svensk overgang til Dewey. Omtrent 80 prosent av det utenlandske litteraturtilfanget i forskningsbibliotekene er utgitt i land der nasjonalbibliografien bruker Dewey. En overgang til Dewey vil på den måten innebære en stor grad av rasjonalisering i og med at svenske bibliotek ikke ville behøve å klassifisere disse verkene selv. De svenske katalogpostene vil også bli mer anvendbare i andre land og den svenske litteraturen mer synlig internasjonalt. Det er ikke helt enkelt å sammenligne klassifikasjonssystemer, de har alle sine sterke og svake sider, men det kan virke som om Dewey når alt kommer til alt er et bedre og mer aktuelt klassifikasjonssystem. Utvikling og forskning som foregår i forbindelse med Dewey, for eksempel i regi av OCLC, er også noe som taler for en overgang til Dewey.

Nødvendig med en svensk oversettelse

Er det nødvendig å oversette Dewey, eller er det tilstrekkelig å ta i bruk den engelskspråklige versjonen? Det er et behov for å ha tilgang til klassifikasjonssystemets grunnleggende struktur på sitt eget språk, både for sluttbrukere og bibliotekarer. Katalogisatorer trenger også hjelp til å plassere litteratur om svenske fenomen på riktig sted i Dewey gjennom svenskspråklige forklaringer og svenske eksempler. Uten en svensk oversettelse vil det legges mye arbeid på den enkelte katalogisatoren, som da må avgjøre hvor verker om svens-

ke fenomen som for eksempel grunnskolen "högstadium" (tilsvarende det norske "ungdomstrinnet") skal plasseres i Dewey.

Det er en selvfølge at oversettelsen i første omgang gjøres tilgjengelig i en webversjon. En webversjon kan oppdateres kontinuerlig. Den gir også flere muligheter til søking og navigering i klassifikasjonssystemet, og den kan for eksempel lenkes til ulike emneordssystemer.

Idéen om en blandet oversettelse

På samme måte som for Norge er den amerikanske forkortede utgaven for kort og den fullstendige for lang. Det vil kreve store ressurser å oversette den fullstendige utgaven, og det er begrenset hvor nyttig det vil være med svenske oversettelser av Deweykoder dypt nede i hierarkiene. En egen forkortelse kan også føre til problemer med interoperabiliteten, dvs. det kan bli vanskeligere å anvende klassifikasjonskoder på katalogposter fra andre land.

På bakgrunn av dette ble idéen om en blandet oversettelse lansert i forstudien som en mulig løsning. I en blandet oversettelse kombineres klasser som er oversatt til eget språk med klasser på engelsk og danner en sammenholdt webversjon av den fullstendige Deweyutgaven. Det er ikke det samme som en parallellutgave. Den engelskspråklige forkortede utgaven kan tjene som utgangspunkt for hva som skal oversettes. Innen områder der det anses som viktig med anvisninger, termer og eksempel på eget språk, kan det oversettes mer. Generelt bør det oversettes mer innen samfunnsvitenskap og humaniora enn innen naturvitenskap og teknikk. Også etter at den blandede oversettelsen er gjort tilgjengelig på nettet kan flere klasser oversettes ved behov.

For Sveriges del ville også SAB-systemet og forekomsten av Deweykoder i samkatalogen LIBRIS kunne fungere som en veiledning til hvilke klasser som bør oversettes til svensk.

Alle klasser i Dewey med tilsvarende SAB-klasser oversettes. Det vil også være aktuelt å legge vekt på å oversette Deweykoder som ofte forekommer på utenlandske poster i LIBRIS.

Fant idéen interessant

Det fremste argumentet for en blandet oversettelse er at den vil kreve betydelige færre ressurser enn en fullstendig oversettelse. Den ville også være enklere å holde ved like. De fleste endringene i Dewey skjer dypere nede i hierarkiene enn de nivåene det er aktuelt å oversette. Den store ulempen med en blandet oversettelse er at man ikke får tilgang til hele klassifikasjonssystemet på eget språk. Allikevel har vi en mistanke om at fordelene ved å få tilgang til klasser på eget språk langt nede i hierarkiet innen for eksempel teknikk ikke tilsvarer kostnadene ved å oversette hele Dewey.

I midten av 2006 rapporterte Magdalena Svanberg om den pågående forstudien til Deweys redaktører Joan Mitchell og Juliane Beall. Samtidig presenterte hun idéen om en blandet oversettelse. Redaktørene fant idéen interessant, men hadde også en rekke spørsmål. Hvordan skulle henvisninger fra en klasse på ett språk til en klasse på det andre språket håndteres? Hvordan skulle man utforme registeret? Hvilket språk skulle brukes i hjelpetabellene? Og hovedspørsmålet var selvfølgelig: hvordan vil en blandet oversettelse fungere for katalogisatorer og for sluttbrukere?

Dewey i Norge

Dewey er det mest utbredte klassifikasjonssystemet i Norge, og den første norske oversettelsen kom allerede tidlig på 1900-tallet. Alle folke- og skolebibliotek bruker Dewey, og det blir brukt i mange fag- og forskningsbibliotek. Både DDK 5 (den norske oversettelsen) og den fullstendige amerikanske utgaven blir benyttet. DDK 5 dominerer i folke- og skolebibliotek, mens den fullstendige Dewey (DDC 22) dominerer i universitets- og

høyskolebibliotek. Nasjonalbibliografien har brukt Dewey og klassifisert etter den norske oversettelsen tilbake til 1956.

Den norske oversettelsen av Dewey er en forkortet utgave som er tilpasset norske forhold ved at forkortelsesgraden er gjort ut fra litteraturtilfanget i norske bibliotek. Den har også enkelte tilpasninger når det gjelder for eksempel historiske og geografiske forhold og pedagogikk.

Det er Nasjonalbiblioteket som har ansvaret for Dewey i Norge, og det pågår nå et utredningsarbeid angående en norsk webversjon av Dewey. En webutgave innebærer en forpliktelse til å oppdatere kontinuerlig for å følge den amerikanske utgaven. Det betyr at DDK 5 ikke kan legges ut slik den foreligger. Det er heller ikke lenger mulighet til å oppdatere den trykte DDK 5. Derfor vil det være en fordel å komme i gang med dette arbeidet så snart som mulig.

Det finnes flere mulige alternativer for en oversettelse:

- Forkortet utgave på dagens DDK5-nivå
- Forkortet utgave på linje med den amerikanske forkortede utgaven (Abridged edition)
- Blandet utgave
- Fullstendig oversettelse av DDC 22

En utgave på dagens DDK 5-nivå er antakeligvis det alternativet som vil være enklest å gjennomføre, men det krever i etterkant en kontinuerlig oppfølging og vurdering av hva som skal oversettes. En oversettelse av den amerikanske forkortede utgaven er sannsynligvis ikke noe reelt alternativ. Norge har allerede en utgave som er tilpasset norske forhold, og forstudier til tidligere oversettelser har vist at det på enkelte områder er nødvendig med en mer detaljert klassifikasjon enn det man får mulighet til gjennom den amerikanske forkortede utgaven.

Det å oversette hele den amerikanske Dewey er i første omgang ressurskrevende, og det er et spørsmål om det er hensiktsmessig for flertallet av Dewey-brukere i Norge. Men med angivelse av anbefalt forkortelsesgrad for folkebibliotekene, ville man ha et fullgodt felles alternativ for både større og mindre bibliotek.

Det er vanlig blant mange bibliotek i dag å konsultere den amerikanske fullstendige utgaven selv om man klassifiserer etter DDK 5. En blandet utgave ville muligens kunne fungere som en felles Dewey-utgave for norske bibliotek, og kunne kanskje fungere som et skritt på veien til en fullstendig oversettelse.

Det er på bakgrunn av dette Nasjonalbiblioteket har funnet det interessant å samarbeide med OCLC og Kungl. biblioteket om et pilotprosjekt for å se nærmere på dette alternativet.

Hva vil en blandet utgave innebære i Norge?

En blandet utgave av Dewey kan for Norge bety en utgave hvor det norskspråklige innholdet kan være oversettelsesnivået i DDK 5. Den norske terminologien er tenkt ivarettatt ved at registeret utvides med norske termer som viser til engelskspråklig innhold, og det er mulig med et parallelt engelskspråklig register som også viser til det norsk-språklige innholdet. Registerne kan altså være parallelle uten at innholdet i tabellene er det. En blandet utgave vil kunne gjøre det enklere å holde en Dewey-utgave à jour. De fleste endringene i Dewey kommer på dypere nivåer enn i DDK 5 eller i den engelskspråklige forkortede utgaven. Antakeligvis vil det bli enklere å holde en blandet utgave oppdatert ved å inkorporere de engelskspråklige innførselene uten å oversette dem med en gang.

Det vi ønsket å se på i undersøkelsen, var hvordan en blanding av en norsk- og engelskspråklig utgave fungerte som arbeidsredskap. Hvordan fungerte det å navigere mellom norsk- og engelskspråklig terminologi? Var

det noen forskjell om man klassifiserte norsk- eller engelskspråklig litteratur?

Testversjonen av en blandet utgave

Testversjonen var i trykt form. Den fikk dermed ikke fram de samme navigeringsmulighetene som fins i WebDewey, eller hvordan blandingen av språk ville fungert i en slik sammenheng. For pilotundersøkelsen ble det utarbeidet en blandet oversettelse av et utdrag fra pedagogikktabellen (370-372). Nivået i DDK 5 ble brukt som basis for det norskspråklige innholdet, og klassebetegnelser og noter ble oppdatert slik at de ble i samsvar med tilsvarende klasser i DDC 22. Spesifikt norske løsninger ble beholdt selv om de ikke finnes i DDC 22. I forbindelse med oppdateringen av DDK 5 til DDC 22, måtte noen emner i DDK 5 flyttes til andre steder i tabellene eller underordnede klasser i det samme hierarkiet. Når emner ble flyttet til en klasse som var representert på engelsk, ble den norske termen som representerte emnet flyttet til den norske indeksen der det var mulig.

Her er et eksempel på hvordan 370.152 ser ut i hhv. DDK 5 og Blandet utgave:

DDK 5

370.152 Kognitive prosesser

Inkluderer: Hukommelse, læring, problemløsning, resonnement, tenking

Her: Intelligens

Læringsmotivasjon, se 370.154

Blandet utgave

370.152 Bevisste mentale prosesser og intelligens

Forminndeling kan brukes for bevisste mentale prosesser og intelligens behandlet sammen, eller for bevisste mentale prosesser alene

Inkluderer: Tenking

Her: Kognitive prosesser

Emosjoner, se 370.153/4; for Persepsjon, se 370.155; for Fantasi og kreativitet, se 370.157

370.1522 Memory**370.1523 Learning**

For motivation to learn, see 370.154

370.1524 Reasoning

Class here problem solving

370.1528 Behavior modification

[formerly 370.153]

Class behaviour modification
methods of instruction in 371.39/3

370.1529 Intelligence

Class here multiple intelligences

*For emotional intelligence,
see 370.153/4*

370.1522 Memory

Hukommelse : Pedagogisk psykologi

Learning

Læring : Pedagogisk psykologi

1522.1522 Reasoning

Problemløsning : Pedagogisk psykologi

Behavior modification

[formerly 370.153]

Atferd : Pedagogisk psykologi

1528.1528 Intelligence

Intelligens : Pedagogisk psykologi

I DDC 22 endres klassebetegnelsen Kognitive prosesser til "Conscious mental processes and intelligence", som er oversatt til "Bevisste mentale prosesser og intelligens", og "Kognitive prosesser" alene flyttes til en Her-note. Bortsett fra "Tenking", er alle emnene i notene forbundne med klasser som kommer lenger ned i hierarkiet til 370.152. Termene i inkluderernoten under 370.152 er altså flyttet, med unntak av "Tenking". Det som er tenkt, er at de som ønsker å bruke bare den norske utgaven, klassifiserer for eksempel en bok om "hukommelse" i 370.152, ikke i 370.1522. Det er tenkt at det skal vises forkortelsestegn som angir norsk forkortelsesgrad, for eksempel 370.152/2 Memory. Tekniske problemer gjorde at vi ikke fikk til dette i testversjonen, men de som var med på testen ble gjort oppmerksom på det.

De engelskspråklige underinndelingene fantes i noen tilfeller i DDK 5 som termer i inkluderernoter og registeret. Resten ble oversatt til norsk, og finnes igjen som registertermer i Blandet utgave:

Undersøkelsens svakheter

Undersøkelsen ble foretatt i juni 2008. Del-takerne ble rekruttert i forbindelse med et felles norsk bibliotekmøte i Bergen. De som ble rekruttert var fra ulike typer bibliotek og institusjoner: Nasjonalbiblioteket, Biblioteksentralen, folkebibliotek og universitets-/høyskolebibliotek. Av de 19 vi rekrutterte, var det 11 som svarte. Det var altså et svært lite utvalg og det var få fra folkebibliotek, som er en viktig brukergruppe. I tillegg var Nasjonalbiblioteket og Biblioteksentralen overrepresentert. Det som er spesielt for disse to institusjonene, er at de klassifiserer all litteraturen selv, de baserer seg i liten grad på gjenbruk fra andre. Andre bibliotek baserer seg imidlertid i stor grad på disse institusjonenes klassifikasjon.

Testen i seg selv hadde også noen svakheter. Det ble som tidligere nevnt fokusert på en blandet utgave som arbeidsredskap. DDK 5 ble ikke oppdatert i forhold til DDC 22, dermed ble ikke utgavene direkte sammenlignbare. Vi brukte den originale databasen med DDK 5-innførsler. Ved en feil ble noen indekstermer som har kommet til i DDK 5 etter hvert ikke inkludert verken i DDK 5 eller den blandede utgaven. (eks. "Mobbing", som en av titlene som skulle klassifiseres handlet om). Registeret til den blandede utgaven inneholdt flere indekstermer, da den var oppdatert i forhold til DDC 22, og det engelskspråklige re-

gisteret til DDC 22 var beriket både med lenkede emneord fra LCSH og registertermer fra WebDewey. DDK 5 ble dermed ikke ytet full rettferdighet.

Allikevel ga særlig kommentarer og svar på oppfølgingsspørsmål nyttige innspill, og med de nevnte forbedningene mener vi det er interessant å presentere undersøkelsen.

Gjennomføring av undersøkelsen

Deltakerne ble bedt om å klassifisere til sammen 20 titler (10 på norsk og 10 engelskspråklige) etter hhv. DDK 5, Blandet utgave og DDC 22. De ble videre bedt om å vurdere hvilken utgave de foretrakk å bruke på de enkelte titlene. I tillegg fikk de en del bakgrunns-spørsmål, og i etterkant av undersøkelsen stilte vi ytterligere noen oppfølgingsspørsmål. Alle brukte til vanlig DDK 5, tre brukte også DDC 22 (ett av bibliotekene brukte DDC 22 som hovedkilde, og DDK 5 som støtte), én brukte WebDewey, to brukte eldre engelskspråklige versjoner (DDC 21 og DDC 20).

De fleste var fra bibliotek som klassifiserte mellom 5-10 000 titler eller mer enn 10 000 titler. Nesten halvparten klassifiserte også mer enn 90 prosent av titlene selv, dvs. hentet dem ikke fra andre kilder. Dette er ikke representativt for norske bibliotek. Folkebibliotek og skolebibliotek generelt klassifiserer en mye mindre andel av litteraturen selv.

Resultater

To av dem som deltok var entydig negative til å bruke Blandet utgave, de andre var i varierende grad positive. For norske titler ble den blandede utgaven foretrukket av de fleste deltakerne, tett fulgt av DDK 5. Ingen foretrakk å bruke DDC 22 for norske titler. For engelskspråklige titler ble den blandede utgaven eller DDC 22 foretrukket av de fleste deltakerne.

Det deltakerne likte ved den blandede utgaven, var at rammen var på norsk, at det var

lagt til flere indekstermer, og det at man kunne ha den engelskspråklige utgaven "rett i nærheten", og at den blandede tabellen fungerte klargjørende i forhold til DDK5. De som var positive, mente det fungerte bra å bruke nivået i DDK 5 som grunnlag for nivået på notasjoner, dvs. at det er mulig å holde en forkortelsesgrad som i dag samtidig som det er mulig å klassifisere dypere.

Noen mente at blandingen av språk var forvirrende, mens andre mente det var overraskende greit å forholde seg til det, og at det var enklere å ha hele Dewey fra én kilde, istedenfor som nå å konsultere både DDK 5 og DDC 21/22.

Fra en av deltakerne ble det pekt på at det ville være en bedre idé med et felles nasjonalt/norsk emneordsregister med kobling til notasjoner fra forskjellige klassifikasjonssystemer som er i bruk, og ellers konsultere både en norske og den amerikanske utgaven etter behov, slik mange gjør i dag.

Noe flere var inne på, var at det er viktig å vise grafisk hva som er norsk nivå, og hva som er engelsk, for eksempel med farger og fonter. Det ble også sagt at det er viktig å kunne bruke den norske delen uavhengig av den engelskspråklige, og at det bør vises hva som er forkortelsesgraden hvis man ønsker å bruke norsk nivå. Det ble også pekt på at ikke alle behersker engelsk godt nok til å dra nytte av det engelskspråklige innholdet, og at man burde ha en undersøkelse blant de mindre enhetene for å avdekke dette.

Det ble betraktet som negativt at det forsvant norske termer, særlig i inkluderernotene.

Det er ikke nok med registertermer på norsk, det er viktig å kunne navigere på norsk i tabellene. I en webversjon av Dewey er mulighetene for navigering en av fordelene i forhold til en trykt utgave. Et eksempel på terminologi som forsvinner, har vi i eksemplet foran:

I DDK 5 er klassebetegnelse og noter ved 370.152 slik:

370.152 Kognitive prosesser

Inkluderer: Hukommelse, læring, problemløsning, resonnement, tenking

Her: Intelligens

Læringsmotivasjon, se 370.154

Begrepene "hukommelse", "læring", "problemløsning", "resonnement", "tenkning" er videreinndelt i den engelske utgaven, og termene i inkluderernoten blir dermed flyttet til det engelskspråklige innholdet i Blandet utgave. Selv om termene blir igjen som indekstermer, mister man deler av den norskspråklige terminologien i selve tabellen.

En blandet utgave vil i mange tilfeller bare vise til noen aspekter ved et emne på norsk, mens den engelske vil vise til alle. Når man utarbeider registertermer, vil det være lett å overse visse plasseringer for et emne. Hvis man for eksempel lager en registerterm for "hukommelse", vil det være lett å overse at begrepet også finnes innen filosofi og medisin hvis det ikke er brukt som term i selve tabellen. Det er heller ikke gitt at man vet hvilken fagterm man skal slå opp på i det engelske registeret. Det var et gjennomgående trekk at deltakerne mente det er viktig med kontinuerlig oppdatering av registeret, at det er viktig med presise indekstermer og et godt norsk register. Det at selve tabellene mangler norsk terminologi på enkelte områder, gjør også at det blir vanskeligere å bruke terminologien fra den norske Dewey-utgaven ikke bare som kilde for norske indekstermer, men også som kilde for å utarbeide emneord.

Det ble pekt på at man savnet en mulighet til å diskutere hvilke alternativer vi har i Norge, og at videre utredning av blandet webversjon av Dewey ikke bør skje uten at også de gjenstående alternativene behandles grundig.

DDK 5 har enkelte spesialtilpasninger i forhold til den internasjonale utgaven. Det er viktig at det blir avklart hvordan disse kan håndteres.

Det er også viktig av språk- og bibliotekpolitiske grunner å ha et sentralt verktøy som Dewey på norsk.

Svarene på spørsmålet om vi burde fortsette utredningen varierte fra "Nei" til "Absolutt".

Blandet oversettelse en mulig vei?

Det var få deltakere og undersøkelsen hadde en del svakheter, det er derfor ikke mulig å dra for vidtrekkende konklusjoner av resultatene. Men med disse forbeholdene kan man allikevel konstatere at den blandede utgaven faktisk hadde like høy eller høyere preferanse enn de andre utgavene, både når det gjaldt norske og engelske titler. De aller fleste kunne tenke seg å bruke en blandet utgave, og mente at modellen med en blandet oversettelse bør undersøkes videre. De fleste mente det lå en verdi i å ha begge språkene tilgjengelig fra én og samme kilde. Undersøkelsen pekte på en del problemer som må løses, for eksempel hvordan de to språkene kan skilles tydelig fra hverandre med farger og fonter. Hvordan kan termer som både forekommer i klasser som oversettes og klasser på engelsk håndteres i registeret? Hvordan skal det henvises mellom klasser på ulike språk?

Viktig ikke å miste kvalitetene i DDK 5

Norge har gjennom lang tid hatt en forkortet utgave som er tilpasset norske forhold. En annen modell for oversettelse vil innebære en stor forandring, og bibliotekarene vil måtte venne seg til å bruke et nytt verktøy. Det vil være avgjørende å kunne ta vare på de kvalitetene den egne norske forkortelsen har, for eksempel graden av utbygging som er tilpasset behovene ved norske folke- og skolebibliotek. Kanskje en blandet utgave i Norge kan utfor-

mes slik at de engelskspråklige klassene helt kan skilles ut og ikke vises for bibliotek som ikke har behov for dem? Mange emner som plasseres i inkluderer-noter i DDK 5 havner i underordnede klasser i en blandet utgave. Det vil være viktig å finne en måte å håndtere dette på, slik at viktig informasjon på norsk i tabellene ikke går tapt.

I Norge er det planlagt en ny undersøkelse med fokus på folke- og skolebibliotek. Denne undersøkelsen vil konsentrere seg om en sammenligning mellom bruk av DDK 5 og en blandet utgave. Svært få folkebibliotek bruker den fullstendige Dewey, heller ikke for konsultasjon. Her vil man også forsøke å avdekke i hvor stor grad bibliotekene klassifiserer selv, og hva slags litteratur de klassifiserer selv. Det vil også legges vekt på å se på forskjellene mellom større og mindre bibliotek.

Samtidig vil man fortsette utredningen av de andre alternativene

Sverige er i en annen situasjon

Sverige og andre land der det ikke finnes noen oversettelse av Dewey er i en annen situasjon. Uavhengig av modellvalg må bibliotekarene venne seg til et nytt verktøy og et nytt klassifikasjonssystem. I Sverige vil forskningsbibliotekene være en viktig målgruppe for en oversettelse. For dem er verdien av engelske termer i tabellene større, og behovet for nasjonale tilpasninger mye mindre. En blandet utgave vil kunne være et realistisk mål for en oversettelse. Den svenskspråklige delen vil lett kunne økes etter behov og tilgjengelige ressurser. Det kommer eventuelt til å bli utført en pilotundersøkelse mer eller mindre lik den norske.

Veien videre

Et viktig aspekt som overhodet ikke ble berørt i pilotstudien, er hvordan en blandet utgave vil fungere for sluttbrukeren. Bare deler av klassifikasjonssystemet blir tilgjengelig på eget språk. I en webversjon av Dewey vil det være

mulig å søke på alle termer og begreper i Dewey, ikke bare i registeret. Hvordan kan brukeren vite hvilket språk han/hun skal søke på? Kan det utvikles en mulighet til å søke parallelt i flere språk? Dette vil kreve separate undersøkelser.

Spørsmålet om grensesnitt på flere språk for Dewey må også ses i sammenheng med et felles forskningsprosjekt ved OCLC og det tyske nasjonalbiblioteket. Målet med prosjektet er å bruke MelvilClass, klassifikasjonsverktøyet som det tyske nasjonalbiblioteket har utviklet, som et felles grensesnitt for Dewey på alle språk. Det arbeides for tiden med de engelske og tyske versjonene for å få til en integrert utgave. Det skal være enkelt å veksle mellom ulike språk, og mulig å søke i flere språkversjoner samtidig. Det planlegges en testversjon som vil bli gjort tilgjengelig for bibliotek som abonnerer på MelvilClass.

Både i Norge og Sverige fortsetter diskusjonene og prosessene som skal føre til beslutninger om Deweys fremtid. I Norge gjelder spørsmålet hvilken oversettelsesmodell man skal velge i fremtiden. I Sverige har Nasjonalbiblioteket besluttet å gå over til Dewey, og de er innstilt på en blandet utgave. Detaljene rundt hvordan overgangen skal skje må utredes videre, og andre bibliotek må fatte beslutninger om et eventuelt bytte av klassifikasjonssystem på sine bibliotek. Vi kommer parallelt med dette å fortsette arbeidet med den blandede oversettelsesmodellen sammen med OCLC.

Vi vil takke Joan Mitchell, OCLC, delta-kerne i pilotprosjektet, samt våre kolleger ved Nasjonalbiblioteket i Norge og Kungl. biblioteket i Sverige.

Kilder og litteraturfortegnelse:

Resultatene fra undersøkelsen og en oppsummering

finnes tilgjengelig på:

http://www.nb.no/fag/kompetansesenter/kunnskapsorganisering/nkki/lenker_til_klassifikasjons_og_indekseringsressurser

- Ask, Sigrun (2008) "Nye muligheter med WebDewey?" Presentasjon ved 71. norske bibliotekmøte i Bergen, 2008. Tilgjengelig: http://www.bibliotekmote.no/presentasjoner/Arr42_Ask.pdf (2008-10-01)
- Dewey, Melvil (2003). *Dewey decimal classification and relative index*. 22. ed. Dublin, Ohio: OCLC.
- Dewey, Melvil (2002). *Dewey's desimalklassifikasjon*. 5. norske fork. utg. Oslo: Nasjonalbiblioteket.
- Hansson, Joacim (1995). "Den svenska hållningen till Dewey-systemet vid tiden för utarbetandet av 'Klassifikationssystem för svenska bibliotek' " i *Biblioteken, kulturen och den sociala intelligensen*. Borås/Göteborg: Valfrid. S. 340-355.
- Hansson, Joacim (1997). "Why public libraries in Sweden did not choose Dewey" i *Knowledge Organization*. Vol 24 (3), s. 145-153.
- Nasjonale konsekvenser av overgang til webDewey i Norge* (2008) Norsk komité for klassifikasjon og indeksering. Tilgjengelig: http://www.nb.no/content/download/2705/20191/version/1/file/Microsoft%20Word%20-%20Utredning%20nasjonale%20konsekvenser%20webdewey%20_3_.pdf (2008-10-01)
- Knutsen, Unni. (2003) "Working in a distributed electronic environment: Experiences with the Norwegian edition." Paper presented at the World Library and Information Congress (69th IFLA General Conference and Council), 1-9 August 2003, Berlin. Tilgjengelig: <http://www.ifla.org/IV/ifla69/papers/122-Knutsen.pdf>. (2008-10-01)
- Mitchell, Joan S., Rype, Ingebjørg og Svanberg, Magdalena (2008a) "Mixed Translation Models for the Dewey Decimal Classification (DDC) System" i Arsenault, Clément og Tennis, Joseph. T. (red.). *Culture and identity in knowledge organization: Proceedings of the Tenth International ISKO Conference* (Montréal, Canada, August 5-8, 2008). (Advances in knowledge organization, no. 11) Würzburg: Ergon.
- Mitchell, Joan S., Rype, Ingebjørg og Svanberg, Magdalena (2008b) "Mixed Translation Models for the Dewey Decimal Classification (DDC) System". Presentasjon ved *Tenth International ISKO Conference*, Université de Montréal, August 6, 2008. Tilgjengelig: http://www.oclc.org/dewey/news/conferences/isko_11_mitchell_et_al.ppt (2008-10-01)
- Panzer, Michael. (2008) From heteroglossia to polyglotism: Multilingual MelvilClass. Presentation vid Dewey Update Breakfast 3 July 2008, American Library Association Annual Conference, Anaheim, CA, June 26-July 2, 2008. Tilgjengelig: http://www.oclc.org/dewey/news/conferences/multilingual_melvil_class.pdf (2008-10-01)
- Rype, Ingebjørg (2008) "Nye muligheter med WebDewey?" Presentasjon ved 71. norske bibliotekmøte i Bergen, 2008. Tilgjengelig: http://www.bibliotekmote.no/presentasjoner/Arr42_Rype.pdf (2008-10-01)
- Svanberg, Magdalena. (2006). *Övergång till Dewey Decimal Classification. Vad skulle det innebära? Delstudie 3 i katalogutredningen*. [Stockholm]: Kungl.biblioteket. Tilgjengelig: http://www.kb.se/Dokument/Om/projekt/avslutade/katalogutredning/delst3_slutrapport.pdf (2008-10-01)
- Svensson, Lars G. (2008) *WebDewey and More: ämnesökning i elektroniska omgivningar*. Presentasjon ved 71. norske bibliotekmøte i Bergen, 2008. Tilgjengelig: http://www.bibliotekmote.no/presentasjoner/Arr42_Svensson.pdf (2008-10-01)